

Sıra No 184

1934
VAN GÖLÜ SEFAİN İŞLETME
İDARESİ BÜTÇESİ

Van gölü işletme idaresi 1934 bütçesi hakkındaki 1/873 numaralı kanun lâyihası ve Bütçe encümeni mazbatası

T. C.
Başvekâlet
Kararlar müdürlüğü
Sayı: 6/469

1 - III - 1934

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Van gölü işletme idaresinin 1934 malî senesi bütçesine ait olup İcra Vekilleri Heyetinin 28 - II - 1934 toplanışında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibe ve cetvellerile birlikte arz edilmiştir efendim.

Başvekil
İsmet

Van gölü sefain işletme idaresinin 1934 malî senesi bütçesi esbabı mucibe lâyihasıdır.

Van gölü sefain işletme idaresinin 1934 senesi varidat ve masarifat bütçesile müfredatlı izahnamesi bağı olarak takdim kılınıdır.

İdarenin varidatı, umumî bütçeden yapılan 54 000 lira yardımla beraber idarenin kendi vesaitile yaptığı hasılat 20 300 lira ve fabrikadan harice yapılan tamirat ve imalât ile köhne eşya satışı gibi müteferrik hasılat 600 lira ve memurine icara verilen hanelerin geliri 100 lira gibi muhtelif varidattan ibarettir.

1934 senesi varidatı «B» işaretli cetvelde gösterildiği veçhile 75 000 lira tahmin edilmiş ve masarifatı da «A» işaretli cetvelde yazılı olduğu veçhile 74 980 lira olarak tesbit edilmiştir.

Geçen sene bütçesine nazaran 11 000 lira fazlai varidat idarenin yeniden 3 motörünün faaliyete getirilmesinden ve geçen sene 3 motör noksanile yapılan faaliyetle varidatın 20 000 liraya yaklaşacak kadar gösterdiği inkişaftan dolayı ilâvesindedir. Bu cihet nazarı itibare alınarak 1933 bütçesile Hazineden yapılan 65 000 liralık yardımdan 11 000 lira tenzil edilerek Hazine muaveneti 54 000 lira olarak kabul edilmiştir.

Göl işletme idaresi kendisinden beklenen askerî ve iktisadî inkişaf gayelerini tahakkuk ettirmek üzeredir. Bir defa, çok eski devirlerden beri gölün bizatihi haiz olduğu iktisat faaliyeti, nüfus kesafetile mütenasip olarak başlamıştır. Bu başlanğıç, teselsül eden yıllar içinde bariz bir şekilde artmaktadır. 1934 senesi içinde inşasına başlanacak olan büyük duba gelecek zamanlarda ifasına hazırlandığı memle-

ket müdafaası hizmetinden başka derhal nakliyat işlerine tahsis edilecektir. Bu suretle çok defa tatminine yetişilemeyen ticarî taleplerin yerine getirilmesi imkânı elde edilmiş olacaktır.

Geçen sene bütçesile alınan hizmetler yapılmıştır. Bu sene için tanzim ve takdim kılınan bütçe ile yapmak azminde olduğumuz işler ve hizmetler biraz daha genişedir. Nakliyat işleri bu veçhile hasılât temini esaslı bir şekle ifrağ edilmiş, geçen seneki faaliyetle ve gösterilen teshilâtla ticarî eşyanın Tatvandan göl vasıtasile naklinin daha kolay ve çabuk olduğu kanaati tüccar ve iş sahiplerine verilebilmiştir. Ev, bahçe ağaç teşkilâtile yurdun bu uzak köşesinde, muasır medeniyetin madî ve en güzel örneği meydana getirilmiştir.

Yenilik ve ilerleme yönünden memleket için manevî ve mühim bir kazançtır, göl idaresi, memleket kısımları arasındaki iktisadî ve ticarî muvasalayı faaliyete getirmek suretile gölü cenup sahillerindeki ormanların işletilmesini temin, bütün garnizon ve hudut kıtaları ve Devlet dairelerini, tezek yakmak gibi bir iptidailikten, ihtiyaç yüzünden kesilen memleketin mahdud miktardaki meyva ağaçlarını da, yok olmaktan kurtarmıştır. Bununla beraber göl idaresi kendi fidanlıklarında yetiştirdiği ve her sene yetiştireceği külliyetli ağaç fidanlarını muhitine dağıtmak suretile de yurdun şenlenmesine, ağaçlarla bezenmesine, binnetice iklimin islâh - ziraî ve sıhî imarının teminine yardım etmektedir. Bu senenin ilk baharında dağıtılacak ağaç fidanları 50 000 e yakındır.

Büyük savaşta Ruslar tarafından işletilecek göldeki gemilerde kullanılan (Kürzet) petrol madeninin işletme hakkının göl işletme idaresine verilmesini şu sebeplerden dolayı faydalı görüyoruz:

A - Maden göle yakındır. Göl idaresi kendi vesaitile bu kuyuları işletebilir.

B - Memleket halkına iş çıkar.

C - Göl idaresi her sene harice verdiği mühim miktardaki paradan tasarruf eder. Harice verdiği mayî mahrukat parasile kendi memleketinin boş yere toprakta kalan bir madenini işletmiş olur.

D - Bu kuyulardan çıkarılacak mazottan civar vilâyetlerdeki (Vanda iki tane vardır) fabrika ve sınaî müessesat istifade eder. İhracat başlangıcında az da olsa başlanmış olur.

E - İdare gemilerine lâzım olan mevaddı mahrukayı kendi vesaiti ve şüphesiz binnisbe daha ucuza mal edeceğinden, nakliye tarifelerinde mühim miktarda tenzilât yapar ve gölde ticarî ve iktisadî faaliyet daha ziyade çoğalır.

Şu mühim sebeplerden dolayı memleketin istifadesiz bir halde duran körzet petrol madeninin işletme hakkında da işletme idaresine verilmesini memleketin ve idarenin menfaatine uygun düşeceği aşikâr ve bedihidir.

İndelicap, memleket koruma vasıtalarının temeli ve iktisat ve ticaret faaliyetinin temel direklerinden birisi ve en mühimi olan Göl işletme idaresinin her yıl artan faaliyet ve hizmetinin devamı için tanzim edilen bağlı 1934 yılı bütçesinin ka-

bulünü dileyerek hizmetlere mahsus hesap pusulasını aşağıya dercediyoruz:

Masraflar		Varidat	
Lira		Lira	
31 580	Ücretler	54 000	Hazineden muavenet
3 000	Mütenevvi masraflar	20 300	Yolu ve yük nakliyesi
28 320	İnşaat ve tamirat	500	Tamir ve satış geliri
11 060	Fabrika ve gemi levazımı	100	Ebniye icarı
1 020	İstimlâk, acentalar aidatı, Cümhuriyet merkez ban- kası itfa karşılığı	100	Müteferrik hasılat
<hr/>		<hr/>	
74 980		75 000	

Van gölü işletme idaresinin 1934 malî sensî bütçe izahnamesi

Fasıl: 1 - Madde: 1

Umumî hıfzıssıhha kanununun 180 inci maddesi ahkâmına tevfi kan bir doktor istihdamı zarurî görülmüştür. Esasen idare merkezinin sıhî teşkilât merkezlerine uzaklığının 70 kilometreden fazla olması ve mevcut işçilerle beraber aileleri adedinin 120 nüfustan fazla bulunması, idare merkezinde daimî bir doktor istihdamı lüzumunu kuvvetlendiren sebeplerin en mühimidir. Muhitin uzaklık ve yoksuzluğu da göz önüne alınırsa bu zaruretin katiyeti teslim edilir. Esasen bir hasta odası ihzar edilmiş ve ilk yardım vasıtalarının teminine teşebbüs olunmuştur.

Fasıl: 1 - Madde: 2

Bilet memuru geçen seneki kadro ile verilenin aynıdır.

Kaptan, kaptan muavini, makinist ve makinist muavini maaşlarında tadilât yapılmıştır. Mevcut tesisatın hüsnü idare ve idamesi için ihtisaslarına göre ustabaşı ve ustalar arasında bazı tadilât yapılmış ve bu tadilât tekabül ettiği zaruretler haddini aşmamıştır.

Yalnız idare yapmaya mecbur olduğu binaları muhite örnek olabilecek yeni bir şekli mimaride yaptırabilmek için bir seneye mahsus olmak üzere ehliyetli bir divar ustası istihdamını faydalı bulmuştur.

Muhasebe dairesi ve sıhhat kısmı için müştereken ayrı bir odacı istihdamı zarurî görülerek odacı adedi ikiye çıkarılmıştır. Geçen seneki kadroda 14 tane kalfa ve çırak teşkilâtı kaldırılarak yerine 10 tane daimî işçi konulmuştur. Ücretlerinde tasarruf yapılmıştır.

Müessese muayyen maksatlarını göz önünde tutmakla beraber muhiti için bir medeniyet ve ilerleme örneği olmayı da düşünerek yaptığı işlerde güzelliği daima ilk safta tuttuğundan bahçe ağaç işlerine çok ehemmiyet vermiştir. Halen yetişmiş 50 000 den fazla ağaç fidanı vardır. Bu fidanları yalnız kendine hasretmeye-

rek ağaçsız olan çevresine de dağıtmaktadır. Bu suretle, çıplak olan memleket ağaçla örtülmekte ve halk ta ağaç sevgisi uyanmaktadır.

Halen müessese bir nümune fidanlığı halindedir. İdare mevcut ağaçların muhafazasile beraber bu gün kıraç bir yer olan, fakat ağaç yetiştirmekteki yüksek kabiliyeti bittecrübe sabit bulunan bu havalinin yeşil bir yuva haline gelebilmesi bu teşkilâtın tekemmülüne bağlıdır. Varılmak istenilen gayenin temizliği yapılacak fedakârlığın tam karşılığıdır.

Fasıl: 1 - Madde: 3

Muvakkat amele ücreti müessesenin kurulduğu yerin tanzim ve tesviyesi, kaldırımlarının inşası ve yeniden yapılacak evlerde fazla amele kullanılması ve yeniden tahsis edilecek fidanlıklar gibi işlerin başarılması karşılığıdır.

Fasıl: 2 - Madde: 1

Harcırah tahsisatı geçen senekinin aynıdır.

Fasıl: 2 - Madde : 2

Müessese dairelerinin genişlemesi hasebile mefruşata 500 lira konmuştur.

Fasıl: 2 - madde : 3

Tenvir ve teshin geçen senenin aynıdır.

Fasıl: 2 - Madde : 4

Kırtasiye ve matbu evrak için 100 lira konmuştur.

Fasıl: 2 - Madde : 5

Müteferrika 100 liradır.

Fasıl: 2 - Madde : 6

Posta ve telgraf ücreti 300 liradır.

Fasıl: 2 - Madde : 7

Büyük Gazinin bu havalide heykelleri yoktur. Kendisini tebeile ve bilvesile aziz şahsiyeti üzerinde Cumhuriyet ve millî inkılâplarımızın muhtelif safhalarının yad ve tekrarına vesile olmak üzere müessesenin hazırladığı park dahilinde şimdilik bir heykellerinin dikilmesi her yönden lüzumlu bulunmuştur. Bu husus için 800 lira konmuştur.

İdare malî kudretinin müsaadesi nisbetinde büyüklerinin büstleriyle parkını süslemek ve kendilerine karşı beslediği şükran hislerine bu suretle maddî bir şekil vermek azmindedir.

Fasıl: 2 - Madde : 8

Hal ve mevkiin icabı ve bilhassa hıfzıssıhha kanununun 180 inci maddesine tev-

fikan bir doktor celbine karar verildikten sonra ilk yardım vasıtalarının celp ve temini maksadile ilâç bedeli olarak 200 lira konulmuştur.

Fasıl : 3 - Madde : 1

Gelecek doktor, bilet memurunun ikametleri için yeniden bina yapılması zarure-tine ve yapılanların da tekemmülüne bina en bu fasla 4 000 lira konmuştur.

Fasıl : 3 - Madde : 2

Gemi inşaat ve tamirâtı ve makine ve edevat mubayaa ve nakliyesi için 18 720 lira tahsis edilmiştir.

Fasıl : 3 - Madde : 3

İskele ve antrepolar inşaat ve tamiri için 5 600 lira konulmuştur.

Fasıl : 4 - Madde : 1

Fabrika ve gemiler için tezgâh ve malzeme mubayaa ve nakliyesine 5 060 lira tahsis edilmiştir.

Fasıl : 4 - Madde : 2

Mayî mahrukat ve yağ bedeli 6 000 liradır.

Fasıl : 5 - Madde : 1

Acentalar aidatı gemi işletme idarelerinin umumiyetle kabul ettikleri bir usu-lün tatbikından ibarettir.

Fasıl : 5 - Madde : 2

İdarenin üzerinde teessüs ettiği arazinin istimlâk bedelidir. Çünkü bu arazi ta-pulu eşhasa aittir.

Fasıl : 7 - Madde : 1

Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası aidatı olarak vazolunan 120 lira kanunî bir emrin ifası karşılığıdır.

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
M. No. 135
Esas No. 1/873

30 - V - 1934

Yüksek Reisliğe

Van gölü işletme idaresinin 1934 malî senesi bütçesi hakkında olup Beşvekâletin 1 mart 1934 tarih ve 6/469 numaralı tezkeresile Yüksek Meclise takdim edilen kanun lâiyhası Dahiliye vekili Beyin huzurile tetkik ve müzakere olundu.

Lâiyhaya bağlı esbabı mucibe ile Dahiliye vekili Beyin izahatından; 1932 senesi bütçe kanunile şahsiyeti hükmiyeyi haiz bir bütçe halinde idaresi kabul olunan işbu idarenin tamir suretile yeniden faaliyete getirdiği daha üç motörün sayesinde 1933 senesi zarfında iktisadî sahada gösterdiği inkişaf sebeble varidatında 20 000 liraya yakın bir fazlalık görüldüğü cihetle umumî bütçeden her sene yapılmakta olan 65 000 liralık yardımdan 11 000 lirası indirilmek suretile işbu muavenet miktarının 54 000 liraya tenzil edildiği ve âti için bu idareden beklenen askerî ve iktisadî hizmetlerin ve inkişaf gayelerinin temin edilmek üzere bulunduğu anlaşılmıştır.

Teklif olunan bütçe lâiyhası aynen kabul olunarak Umumî heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Reis Burdur <i>M. Şeref</i>	Reis V. Isparta <i>Mükerrem</i>	M. M. Bayazıt <i>Ihsan</i>	Kâtip Tokat <i>Süreyya</i>	Erzurum <i>Aziz</i>	İzmir <i>Kâzım</i>
İstanbul <i>Sadettin</i>	Bursa <i>Dr. Gâlip</i>	Kırklareli <i>Şevket</i>	Kırklareli <i>M. Nahit</i>	Sivas <i>M. Remzi</i>	

Van gölü sefain işletme idaresi 1934 malî senesi bütçe kanunu lâihası

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

MADDE 1 — Van gölü sefain işletme idaresi 1934 malî senesi masrafları için merbut (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 74 980 lira tahsisat verilmiştir.

MADDE 2 — Van gölü sefain işletme idaresi 1934 malî senesi varidatı merbut (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 75 000 lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3 — İdarenin 1934 malî senesi memur ve müstahdemleri kadrosu merbut (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 4 — İdarenin 1932 malî senesi bütçe kanununun 1 inci ve 5 inci maddeleri hükümleri 1934 malî senesi zarfında da meridir.

MADDE 6 — Bu kanun 1 haziran 1934 tarihinden muteberdir.

MADDE 7 — Bu kanunun hükmünü icraya Dahiliye ve Maliye vekilleri memurdur.

28 - III - 1934

Bş. V. Ad. V. M. M. V. Da. V.
İsmet Ş. Saracoğlu Zekâi Ş. Kaya
Ha. V. Mal. V. Mf. V. Na. V.
Dr. T. Rüştü Fuat Hikmet Ali
İk. V. S. İ. M. V. G. İ. V. Zr. V.
M. Celâl Dr. Refik Ali Rana Muhlis

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

MADDE 1 — 1347 numaralı kanunun birinci maddesile Van vilâyeti idarei hususiyesine devredilmiş olan teşkilâtın idare ve işletilmesi için (Van gölü sefain işletme idaresi) namı altında Dahiliye vekâletine merbut bir idare teşkil edilmiştir.

Bu idare şahsiyeti hükmiyeyi haiz olup mülhak bir bütçe ile idare olunur.

MADDE 2 — Aynen kabul

MADDE 3 — Aynen kabul

MADDE 4 — Aynen kabul

MADDE 5 — İdarece vaki olacak sarfiyat evrakı müsbitesi malî senenin hitanundan itibaren üç ay zarfında idare hesabı ile birlikte Divanı muhasebata gönderilir.

MADDE 6 — Aynen kabul

MADDE 7 — Aynen kabul

A - CETVELİ

Fasıl	Madde	Muhassasatın nev'i	1933	1934 malî senesi için	
			Mali senesi tahsisatı	Hükümetçe talep edilen	Encümençe kabul edilen
			Lira	Lira	Lira
1		Ücretler			
	1	Müdür ve memurlar ücreti		8 160	8 160
	2	Daimî müstahdemler ücreti	32 700	22 920	22 920
	3	Muvakkat amele ücreti	300	500	500
		Fasıl yekûnu	33 000	31 580	31 580
2		Mütenevvi masraflar			
	1	Harcırah	600	600	600
	2	Mefruşat	200	500	500
	3	Kırtasiye ve matbu evrak	200	200	200
	4	Tenvir ve teshin	400	400	400
	5	Müteferrika	200	100	100
	6	Posta ve telgraf		200	200
	7	Gazi Hz. Heykeli (Alma, dikme masrafı)		800	800
	8	Mualece		200	200
		Fasıl yekûnu	1 600	3 000	3 000
3		İnşaat ve tamirat			
	1	Ebniye inşaat ve tamirâtı	5 000	4 000	4 000
	2	Gemi inşaat ve tamirâtı ve makine ve edevat mubayaa ve nakliyesi	0	18 720	18 630
	3	İskele ve antrepolar inşaat ve tamirâtı	5 914	5 600	5 600
		Fasıl yekûnu	10 914	28 320	28 230
4		Fabrika ve gemi levazımı			
	1	Fabrika ve gemiler için tezgâh ve malzeme mubayaa ve nakliyesi		5 060	5 060
	2	Mayii mahrukât ve yağ bedeli		6 000	6 000
		Fasıl yekûnu	28 000	11 060	11 060

Fasıl	Madde	Muhassasatın nev'i	1933	1934 malî senesi için	
			Malî senesi tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
5		İdarenin üzerinde kurulduğu arazinin istimlâk veya mubayaa bedeli		800	800
6		Acentalar aidatı		100	100
7		1715 numaralı kanun mucibince Cümhuriyet merkez bankasına verilecek itfa karşılığı	86	120	210
UMUMİ YEKÛN			73 600	74 980	74 980

B - CETVELİ

Fasıl	Madde	Varidatın nev'i	1933	1934 malî senesi için	
			Malî senesi muhammenatı Lira	Hükümetçe tahmin edilen Lira	Encümençe tahmin edilen Lira
1		Hazineden muavenet	65 000	54 000	54 000
2		Muhtelif hasılat			
	1	Yolu ve yük nakliyesi	10 000	20 300	20 300
	2	Tamirat ve satış geliri	500	500	500
	3	Ebniye icarı	0	100	100
	4	Müteferrik hasılat	0	100	100
Fasıl yekûnu			10 500	21 000	21 000
UMUMİ YEKÛN			75 500	75 000	75 000

C - CETVELİ

Memuriyetin nevi	Adet	Ücret
Müdür	1	250
Başkâtip	1	80
Doktor	1	120
Makina mühendisi	1	200
Muhasebeci	1	90
Bilet memuru	1	40
Kaptan birinci sınıf	1	100
» ikinci »	1	90
» muavini birinci sınıf	1	70
Makinist birinci sınıf	1	90
» ikinci »	1	80
» muavini ikinci sınıf	1	70
Yağcı	4	30
Gemici	10	25
Diimenci	3	30
İnşaiye ve tesviye ustabaşısı	1	120
» ustası	1	60
Torna ve fereze ustası	1	100
Marangoz ustabaşısı	1	80
Gemi marangoz ve kalafatçı ustası	1	70
Demirci ustası	1	40
Daimî işçi	10	20
Odacı	2	20
Bekçi başı	1	30
Bekçi	2	25
Bahçıvanbaşı	1	40
Bahçıvan	1	20

